

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	16XCdo/444/2016
Identifikačné číslo spisu:	3112226069
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Ľubomíra Kúdelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:3112226069.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, 814 90 Bratislava, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 27C/345/2012, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 20. januára 2016, č. k. 6Co/23/2016-208, takto

rozhodol:

- I. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 20. januára 2016, č. k. 6Co/23/2016-208 a uznesenie Okresného súdu Trenčín zo dňa 7. októbra 2015, č. k. 27C/345/2012-186 z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e .
- II. Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) označeným uznesením potvrdil uznesenie Okresného súdu Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo 7. októbra 2015, č. k. 27C/345/2012-186, ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 20 eur za odvolanie proti rozsudku okresného súdu.

2. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dňa 4. marca 2016 dovolanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu konajúca zamestnancom v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b/ C. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

4. Dovolanie žalobcu bolo podané dňa 4. marca 2016. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý upravuje postup súdu pri prejednávaní a rozhodovaní sporov. Civilným sporovým poriadkom bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

Podľa čl. 2 ods. 1 základných princípov C. s. p., ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa čl. 2 ods. 2 základných princípov C. s. p., právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Podľa § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. 1 C. s. p. zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávných noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona.

5. Podľa § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia ako aj čl. 2 ods. 1 a 2 základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, dovolací súd posudzoval prípustnosť podaného dovolania, ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa zákona účinného v čase podania dovolania (ustanovenia § 236 a nasl. O. s. p.).

13. V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie. Podľa § 239 ods. 1 O. s. p. bolo dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, a proti uzneseniu, ktorým odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O. s. p. V zmysle § 239 ods. 2 O. s. p. bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

6. Podľa výslovného znenia § 239 ods. 3 O. s. p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatili, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, súdnych poplatkoch, oslobodení od súdnych poplatkov, prerušení alebo neprerušení konania, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

7. Najvyšší súd so zreteľom na uvedené ustanovenia konštatuje, že žalobcom podané dovolanie voči rozhodnutiu odvolacieho súdu o poplatkovej povinnosti nie je podľa § 239 O. s. p. prípustné. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľa domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a nesprávnym právnym posúdením vecí (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

8. Prípustnosť dovolania žalobcu v danej veci prichádza do úvahy len ak v konaní, v ktorom bolo vydané napadnuté uznesenie, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné

(viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nie je významný subjektívny názor strany sporu tvrdiacej, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

9. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/, b/, c/, e/ a g/ O. s. p. netvrdil a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplyva.

10. S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal dopustiť odvolací súd, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či sa žalobcovi postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

11. Odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné rozumieť taký postup súdu, ktorým strane odníma tie procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. Konaním súdu sa rozumie predovšetkým jeho procesný postup. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal strane jej procesné práva, ktoré jej právny poriadok priznáva. Súdna ochrana sa poskytuje v materiálnom ponímaní, čo tiež znamená, že nie každé procesné pochybenie súdu, alebo jeho nesprávny procesný postup, ktorým dochádza k odopretiu procesného práva sporovej strane, je považovaný za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Súdna ochrana nie je poskytovaná formálne. Dôležitými hľadiskami sú tie, ktoré vo svetle prípadu dávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, či procesný úkon z uplatnenia ktorého bola strana vylúčená, mal podstatný vplyv na ďalšie konanie. Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno v zásade považovať rozhodnutie, ako výsledok rozhodovacej činnosti súdu, ani v ňom vyslovený právny názor, s ktorým sa strana sporu nestotožňuje.

12. Samotným vyrubením súdneho poplatku sa strane neodníma žiadne procesné oprávnenie a nedochádza k odňatiu jeho možnosti pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

13. K tvrdeniu dovolateľa, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé, dovolací súd uvádza, že najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad sp. zn. 3Cdo/31/2013, 3Cdo/90/2013, 3Cdo/136/2013, 3Cdo/311/2013, 3Cdo/317/2013, 3Cdo/318/2013, 3Cdo/364/2013, 3Cdo/296/2013, 3Cdo/318/2013, 3Cdo/373/2013, 3Cdo/8/2014, 3Cdo/58/2014, 3Cdo/126/2014, 3Cdo/226/2014) vydaných v konaniach o dovolaniach toho istého žalobcu domáhajúceho sa proti tomu istému žalovanému náhrady škody na obdobnom skutkovom a právnom základe, uviedol, že prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakané“ založené na iných záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa; o prekvapivé rozhodnutie nejde, ak súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia na rovnakých skutkových a právnych záveroch. V preskúmvanej veci nie je rozhodnutie odvolacieho súdu z tohto hľadiska ani nečakané, ani prekvapujúce.

14. V súvislosti s uvedenými závermi konajúci senát najvyššieho súdu uvádza, že žalobcovi nebola odňatá možnosť konať pred súdom.

15. Zároveň však z obsahu súdneho spisu dovolací súd zistil, že konanie súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu bolo postihnuté vadou podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. d/ O. s. p. O vadu v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia ide vtedy, ak súd rozhodol napriek skutočnosti, že vo veci sa skôr rozhodlo (prekážka res iudicata). Právoplatné rozhodnutie súdu je záväzne a v zásade nezmeniteľné. Záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného súdneho rozhodnutia spôsobujú tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci, to znamená, že o tej istej veci, o ktorej sa už raz právoplatne rozhodlo, nemožno rozhodovať opäť. Ide o procesné vyjadrenie ústavnoprávnej zásady ne bis in idem, teda nikdy nie dvakrát o tej istej veci. Prekážka res iudicata nastáva momentom právoplatnosti rozhodnutia. V zmysle tejto procesnej prekážky sa nemôže o veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, rozhodnúť znova. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci sa nevzťahuje len na rozhodovanie o veci samej, ale aj na jednotlivé procesné rozhodnutia (vrátane rozhodnutí o poplatkovej povinnosti).

16. V rozhodovanej veci súd prvej inštancie rozsudkom z 9. augusta 2013 č. k. 27C/345/2012-28 žalobu zamietol. Na základe odvolania žalobcu proti rozsudku súd inštancie uznesením z 15. decembra 2014, č. k. 27C/345/2012-97 uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 20 eur za odvolanie proti rozsudku z 9. augusta 2013, č. k. 27C/345/2012-28, proti ktorému podal žalobca odvolanie. O odvolaniach žalobcu rozhodol odvolací súd tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (uznesenie z 10. júna 2015, č. k. 8Co/78/2015-125) a uznesenie o poplatkovej povinnosti žalobcu potvrdil (uznesenie z 10. júna 2015, č. k. 8Co/79/2015-130), v dôsledku čoho bolo o poplatkovej povinnosti žalobcu za podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie právoplatne rozhodnuté.

17. V ďalšom konaní súd prvej inštancie rozsudkom z 2. októbra 2015, č. k. 27C/345/2012-28 žalobu zamietol. Následne súd inštancie uznesením zo 7. októbra 2015, č. k. 27C/345/2012-186 opätovne uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 20 eur za odvolanie proti rozsudku z 9. augusta 2013, č. k. 27C/345/2012-28. Na základe odvolania žalobcu odvolací súd uznesením z 20. januára 2016 č. k. 6Co/23/2016-208 uznesenie súdu prvej inštancie o poplatkovej povinnosti žalobcu ako vecne správne potvrdil.

18. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie uložil žalobcovi uznesením povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie proti rozsudku z 9. augusta 2013, č. k. 27C/345/2012-28 vo výške 20 eur jednak uznesením z 15. decembra 2014, č. k. 27C/345/2012-97 a následne aj uznesením zo 7. októbra 2015, č. k. 27C/345/2012-186. Súd prvej inštancie svojim nesprávnym postupom uložil žalobcovi poplatkovú povinnosť v správnej výške podľa sadzobníka súdnych poplatkov za jedno podané odvolanie až dvomi procesnými rozhodnutiami. Výdaním uznesenia zo 7. októbra 2015, č. k. 27C/345/2012-186 pritom bránila prekážka právoplatne rozhodnutej veci, nakoľko za jedno odvolanie možno procesnej strane uložiť poplatkovú povinnosť iba raz. Uznesenie súdu prvej inštancie z 15. decembra 2014, č. k. 27C/345/2012-97, ktorým bola žalobcovi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie nadobudlo právoplatnosť dňa 3. júla 2015. Týmto dňom bola v rozhodovanej veci založená prekážka res iudicata, pokiaľ ide o poplatkovú povinnosť žalobcu za podané odvolanie.

19. Výdaním uznesenia zo 7. októbra 2015, č. k. 27C/345/2012-186 zaťažil súd prvej inštancie konanie vadou podľa ustanovenia § 237 ods. 1 písm. d/ O. s. p., ktorú odvolací súd neodstránil. Z tohto dôvodu najvyšší súd podľa ustanovenia § 449 ods. 2 C. s. p. v spojení s ust. § 450 C. s. p. dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako i rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušuje a konanie zastavuje.

20. Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.